

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

του Απόστολου Λακασά

Ένα ακαδημαϊκό διαμάντι στις όχθες του Έβρου

Έχοντας πίσω του μόλις δύο δεκαετίες ζωής, το Τμήμα Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης έχει καταφέρει να καταξιωθεί στην ελληνική και διεθνή επιστημονική κοινότητα, με το επίπεδο σπουδών που προσφέρει και το ερευνητικό έργο που παράγει

«**Η**μουν το πρώτο μέλος του Τμήματός μου. Εκλέχτηκα το 2002, ήμουν τότε 32 ετών. Μας βοήθησε να αναπτυχθούμε ο αείμνηστος Φώτης Καφάτος, ο σπουδαίος Έλληνας βιολόγος. Θυμάμαι πως διαφημίζαμε στο εξωτερικό κάθε νέα θέση διδάσκοντα που άνοιγε, με στόχο να θέσουν υποψηφιότητα οι καλύτεροι. Φροντίσαμε να φτιάξουμε ένα Τμήμα με πολύ καλά "υλικά", με πολύ γερές ακαδημαϊκές βάσεις, με επιστήμονες νέους με σπουδές σε ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και εμπειρία σε ερευνητικά κέντρα. Είμαι πολύ χαρούμενος σήμερα με το έργο μας», λέει στην *Οικονομική Επιθεώρηση* ο Ραφαήλ Σανδαλτζόπουλος, καθηγητής στο Τμήμα Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και αντιπρύτανης του ιδρύμα-

τος. «Όταν ξεκινήσαμε ήμασταν όλοι τριαντάρηδες. Δυναμικοί επιστήμονες από το εξωτερικό, με όνειρα, κέφι. Είμαι υπερήφανη γι' αυτό που στήσαμε εδώ στην Αλεξανδρούπολη», προσθέτει η καθηγήτρια και πρόεδρος του Τμήματος Αικατερίνη Χλίχλια. «Το καλύτερο παράδειγμα της δημόσιας εκπαίδευσης είναι το παράδειγμα του Δημοκρίτειου και του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Φτιάχονταν λιθαράκι λιθαράκι. Ίδρυναν το Τμήμα, τοποθετούσαν καθηγητές και τότε λειτουργούσε το Τμήμα. Δεν είχαμε περιπτώσεις Τμημάτων τα οποία φτιάχονταν εν μία νυκτί και έτρεχαν όλοι σαν παλαβοί να δουν πώς θα λειτουργήσει το Τμήμα», τόνισε ο υφυπουργός Παιδείας, αρμόδιος για την ανώτατη εκπαίδευση, Άγγελος Συρίγος.

Ακαδημαϊκό στολίδι

Είναι γεγονός. Παρά την απομακρυσμένη από την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη έδρα του, το Τμήμα Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής στην Αλεξανδρούπολη αποτελεί ένα διαμάντι στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση, «ένα στολίδι ανάμεσα στα βιολογικά τμήματα της χώρας μας με έντονη παρουσία στην ακριτική περιοχή της Θράκης», όπως υπογραμμίζουν οι άνθρωποί του. «Είμαστε ένα κοσμοπολίτικο Τμήμα στα σύνορα της Ελλάδας. Πολλοί πτυχιούχοι μας βρίσκουν δουλειά στο εξωτερικό. Έχουμε γύρω στους 50 αποφοίτους σε ερευνητικά κέντρα της Βρετανίας, άλλους που διδάσκουν σε διάσημα πανεπιστήμια όπως το Κολούμπια, το Χάρβαρντ, το Κέμπριτζ, το Πανεπιστήμιο της Λωζάνης. Δεν είναι λίγο αυτό! Τους βλέπουμε και καμαρώνουμε», λέει στην *Οικονομική Επιθεώρηση* ο Ρ. Σανδαλτζόπουλος.

Συγκεκριμένα, το Τμήμα Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης ιδρύθηκε το 1999 και δέχτηκε τους πρώτους προπτυχιακούς φοιτητές το 2000. Είναι το μόνο Τμήμα στην Ελλάδα με αντικείμενο τη μοριακή βιολογία και γενετική. Τα πρώτα μέλη καθηγητές του διορίστηκαν το 2003 και χρειάστηκε περίπου μία πενταετία για να αποκτήσει το Τμήμα κρίσιμη μάζα διδασκόντων, δηλαδή 10 μέλη διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού (ΔΕΠ). Κατά την περίοδο αυτή άρχισε να δημιουργείται και

Από το 2008 το Τμήμα Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής στεγάζεται στο Κτήριο «Φώτης Καφάτος», επιφανείας περίπου 3.500 τ.μ., στην Πανεπιστημιούπολη της Αλεξανδρούπολης, στη περιοχή Δραγάνη

Η πρόεδρος του Τμήματος, Αικατερίνη Χλίχλια

Ο πρώτος καθηγητής του Τμήματος και νυν αντιπρύτανης του Δημοκρίτειου, Ραφαήλ Σανδαλιζόπουλος

ο βασικός πυρήνας των εργαστηριακών του υποδομών. Το Τμήμα έγινε αυτοδύναμο το 2012 και σήμερα αριθμεί 24 μέλη ΔΕΠ. Με βάση τα στοιχεία του ΑΕΙ, σήμερα στο Τμήμα φοιτούν περίπου 700 προπτυχιακοί φοιτητές, 93 μεταπτυχιακοί φοιτητές καθώς και 40 υποψήφιοι διδάκτορες, ενώ έχουν ήδη απονεμηθεί 1.079 πτυχία σε μοριακούς βιολόγους-γενετιστές, 64 μεταπτυχιακά διπλώματα σπουδών και 39 διδακτορικά διπλώματα.

«Πολλοί φοιτητές, με πολύ υψηλές βαθμολογίες, έχουν το Τμήμα μας ως πρώτη επιλογή, παρότι η έδρα του βρίσκεται μακριά από την Αττική και τη Θεσσαλονίκη. Και αυτό είναι ενδεικτικό της αρτιότητας του προγράμματος σπουδών του αλλά και του ενδιαφέροντος γνωστικού αντικείμενου», παρατηρεί ο Ρ. Σανδαλιζόπουλος. Μάλιστα, τη σημασία της απόφασης των 18χρονων να επιλέξουν ένα Τμήμα στην Αλεξανδρούπολη ενισχύει το γεγονός ότι καθώς το τμήμα είναι μοναδικό με αυτό το αντικείμενο στην Ελλάδα δεν δίνει τη δυνατότητα της μετεγγραφής σε κεντρικό ΑΕΙ. Άρα, οι φοιτητές επιλέγουν συνειδητά το Τμήμα και σπουδάζουν εκεί, μπαίνοντας –όποιοι επιθυμεί– πολύ γρήγορα στην ερευνητική διαδικασία.

«Από το επόμενο ακαδημαϊκό έτος, τον Οκτώβριο, ξεκινάμε μαθήματα σε περιβάλλον εικονικής πραγματικότητας. Θα παρατηρούμε με τους φοιτητές μας τα μόρια σε τρεις διαστάσεις. Οι φοιτητές θα μπορούν να "ζούν" μέσα στα μόρια και να τα εξερευνούν. Είναι κάτι καταπληκτικό», λέει ο Ρ. Σανδαλιζόπουλος, μιλώντας για τη δυνατότητα που προσφέρουν για εφαρμογή νέων εκπαιδευτικών μεθόδων μέσω και της αξιοποίησης των υποδομών.

Ερευνητικό έργο

Από την άλλη, το Τμήμα έχει σημαντικές επιτυχίες στον ερευνητικό τομέα. Όπως εξηγεί στην *Οικονομική Επιθεώρηση* η Αι. Χλίχλια, πρόσφατα το Τμήμα έχει διεκδικήσει μεγάλη ανταγωνιστική χρηματοδότηση από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ) για την προώθηση έρευνας που εστιάζει στον προσδιορισμό νέων βιολογικά δραστικών ουσιών από φυτικά εκχυλίσματα. Στόχος του έργου είναι η ίδρυση της υποδομής BioActiveScreen με υπερσύγχρονο εξοπλισμό στη Βόρεια Ελλάδα, στοχεύοντας στη σάρωση και μελέτη φυτικών εκχυλισμάτων για την ταυτοποίηση νέων βιοδραστικών ενώσεων με υψηλή προστιθέμενη αξία. «Στα πλαίσια του έργου θα εγκαθιδρυθούν στο Τμήμα μας υποδομές και τεχνολογίες για την αξιοποίηση φυτοχημικών ουσιών (δηλαδή, φυτικά εκχυλίσματα και αιθέρια έλαια από ενδημικά αρωματικά/φαρμακευτικά φυτά), με στόχο τον αναλυτικό χημικό χαρακτηρισμό τους, τη λειτουργική ανάλυση και τον προσδιορισμό βιολογικών ενεργοτήτων (π.χ. αντιμικροβιακές, αντιοξειδωτικές, αντικαρκινικές και αντιφλεγμονώδεις δράσεις). Στόχος είναι να εντοπισθούν νέες βιολογικά δραστικές ενώσεις που θα μελετηθούν σε προκλινικά πειραματικά μοντέλα για τις ευεργετικές τους δράσεις», λέει η Αι. Χλίχλια. «Το Κέντρο BioActiveScreen βασίζεται στη συγκέντρωση μοναδικών δεξιοτήτων υψηλού επιπέδου και στοχεύει στην καλύτερη ποιοτική απόδοση της αλυσίδας αξίας των βιοδραστικών ενώσεων από την προμήθεια των πρώτων υλών και των απαραίτητων για την έρευνα μέσων για τον μορι-

ακό χαρακτηρισμό τους, μέχρι τις in vitro δοκιμασίες και τον προσδιορισμό της βιοδραστικότητας των νέων προϊόντων. Η ίδρυση ενός τέτοιου Κέντρου με υπερσύγχρονες υποδομές στη Βόρεια Ελλάδα θα παρέχει όλα τα απαραίτητα εργαλεία για τον βιομηχανικό τομέα που ασχολείται με την ανάπτυξη νέων βιολειτουργικών ουσιών και θα δημιουργήσει ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τις συνεργαζόμενες βιομηχανίες μέσω προώθησης της καινοτομίας», συμπληρώνει.

Το μέλλον

Βέβαια, μήπως το γεγονός πως το αντικείμενο του Τμήματος είναι ειδικό σε σχέση με τα Τμήματα Βιολογίας της χώρας είναι μειονέκτημα; Πολλοί υποστηρίζουν ότι είναι καλύτερο το προπτυχιακό να είναι πάνω σε ένα γενικότερο αντικείμενο και κατόπιν ο πτυχιούχος να εξειδικευθεί σε έναν τομέα με μεταπτυχιακές σπουδές. «Η άποψη αυτή ίσχυε προ εικοσαετίας. Σήμερα η μοριακή βιολογία είναι τεράστιος κλάδος, καθώς έχει συσσωρεύσει πολύ μεγάλο εύρος γνώσης. Εφαρμόζεται παντού και αποτελεί συνεκτικό κρίκο των υπολοίπων κλάδων της βιολογίας», παρατηρεί ο Ρ. Σανδαλιζόπουλος. Ταυτόχρονα, όπως παρατηρεί ο αντιπρύτανης του Δημοκρίτειου μιλώντας για τα βήματα που πρέπει να γίνουν, θα ήταν σημαντικό να λειτουργήσουν στην περιοχή επιχειρήσεις με αναπτυγμένο ερευνητικό τομέα ώστε να υπάρξει συνεργασία τους με το Τμήμα και εφαρμογή του ερευνητικού έργου του ΑΕΙ στην παραγωγή.

«Ως ακαδημαϊκοί δάσκαλοι του Τμήματος έχουμε κοινό στόχο να εμφυσήσουμε την αγάπη μας για τη μοριακή βιολογία-γενετική και την έρευνα, και να δώσουμε τα απαραίτητα εφόδια στους φοιτητές μας να κατανοήσουν και να μελετήσουν τη δημιουργία και την τελειότητα της φύσης σε μοριακό επίπεδο, τους μηχανισμούς που εξηγούν το θαύμα της ζωής. Άραγε τι όφελος έχουμε εμείς οι ακαδημαϊκοί δάσκαλοι σε ένα ακριτικό περιφερικό πανεπιστήμιο;» ρωτά η Αι. Χλίχλια. Και τονίζει: «Τη χαρά να προωθούμε και να βλέπουμε τους νέους να οραματίζονται, να κυνηγούν υψηλούς στόχους "ζωγραφίζοντας τον Παράδεισο" μέσα από τη σκοπιά του συγκλονιστικού και εκπληκτικού κόσμου της Βιολογίας!»